הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלט

ד לשון הרמב"ם בפרק ו' (ה"ז). ה משנה וברייתא שם כ"ה (ע"א). ו שם בגמרא כ"ו (ע"א) כדעתם בד' כי' רב ועייל לכלה, ופרשו תוספות (שם ד"ה תרתי) וראש (פרק ב סי' יג) בבציצה. ז מהא דרבא ומסקנת הגמרא יומא ע"ט (ע"ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לקערה, עין במגן אברהם (סק"ג) ואליה רבה (סק"ו). ועיין במחזיק ברכה (סק"א) שהאריך בלשון ספר הישר לרבנו תם (חלק החידושים סי' שסז), והוכיח גם כן בתמים דעים לראבי"ד (סי' קפב). עיין שם: **ב [ה] וְלֶאֱכֹל.** עיין באר היטב. ועיין בגנת ורדים כלל ד' סימן ו', כתב דפת כפנין יש להחשיבו כפת גמור לענין זה, דאף שיאכלנו דרך עראי, כיון שאוכל כשיעור יותר מכביצה יברך על הסכה כנ'. והתפשיל העשוי מחמשה מינים יש לחוש בסכה אפילו באכילה דרך עראי, אף לא יברך על הסכה אם לא שאוכל בקביעות. ובשעה וגבינה ובציצים וכיוצא בזה גם הם צריכים סכה, אך לא יברך, לחוש להשור ז"ל. ופרות יש לפטר מכל וכל אפילו יאכלם בקביעות, והרוצה להחמיר לאכלם בסכה, אפילו דרך קבע, אין לברך. ובמחזיק ברכה (סק"ה) כתב שכתבו בתשובה (שו"ת חיים שאל ח"א סי' עא), דלדעת החולקים על הרמב"ם (פ"ו ה"ז) צריך פת ממש יותר מכביצה, אבל פת הבאה בכיסנין, אפילו אכל יותר מכביצה הני כעראי דפת, עד שיקבע סעודתו עליהם, ואם כן יותר טוב שלא לברך, אבל יש לחוש לדעת הרמב"ם אפילו בשר וגבינה לאכלו בסכה בלא ברכה, וכן ראיתי לגדולים בארץ ישראל שלא היו מברכים על פת הבאה בכיסנין אפילו יותר מכביצה, עיין שם. ובמדינותינו נהגו רב העולם ביום טוב ושבת לקדש ולאכל אחר הקידוש פת כיסנין במקום סעודה, ואחר כך הולכים אחר הקידוש חוץ לסכה ומטיילים בקבלת פני רבם ויוצא, ונמשך אינה שעות עד זמן סעודה, ומברכים בשעת קידוש ברכת סכה, נראה דשפיר דמי, דאף על גב דפת כיסנין הוא, מכל מקום כיון שאוכל אותה בתורת סעודה הצריכה לקדוש, שפיר דמי שיברך ברכת סכה, דמהשתא זו משעי ליה כקבע, רק יזהר שיהיה יותר מכביצה, ובזה אפשר שגם מחזיק ברכה מודה. אך בחל או באמצע היום דשבת ויום טוב כשאוכל בלא קדוש פת כיסנין, כמדמה שמנהג גם כן לברך ברכת סכה על פת כיסנין, ולענייות דתדיר יש לחוש לדעת מחזיק ברכה. מיהו נראה שאם אין דעתו לצאת מיד, רק לשבת שם זמן מה, שפיר דמי לברך, דהא הברכה גם על היישיבה, אלא שנהגו לברך בשעת אכילה, ואם כן באכילת פת כיסנין סגי. ועיין שם בגנת ורדים בסוף סימן הנ"ל שכתב שם לענין אכילת פרות שפטור אפילו קבע, דמהלך בין נקנם לסכה לישב בה דהתם כניסתו לביתו לישב, מה שאין כן בנקנם בשכיל אכילת פרות, שאין דרך להקפיד באכילת פרות חוץ לביתו ואין דעתו על ישיבת הסכה, עיין שם, ולכן בחל כשנקנם לאכל פת כסנין, יכון על האכילה והישיבה גם כן. ועיין בקונ אברהם (סק"ק יז) בשכח לברך, שמברך אחר שאכל, שגם הישיבה מצוה. אבל מי שאוכל פת כסנין ויוצא מיד, יש לחוש מה שכתב מחזיק ברכה דעל פת כסנין לא יברך. ועיין לקמן סעיף קטן ח'. ומה שכתב בשלחן ערוך ופרות אפילו קבע עליהו, וכתב במגן אברהם (סק"ו) במיני תרגימא דמהני קבע עליהו היינו כשאוכל יותר מכביצה, ועיין בידי אפרים שפרשתי דברי המגן אברהם על מכונס, עיין שם:

בַּאֵר הַיטֵב

(ד) **בָּזוּי.** כלים שמשהין בהן קמח והעברנות וכלים של בשמים וכד ששואבין בו מים ושטיפות הקערות, חוץ לסכה. והעולם אינו נזהר בקערות אחר אכילה, ואינו נכון. מגן אברהם (סק"א). ושרי לשמש מטתו בסכה. ט"ז (סק"ד). המנהג שלא להכניס נר חרס בסכה. ב"ח (ס"ג). ומנורה שקורין לאמפע"ן, ראוי לשער שלא ישרף סכתו. ט"ז (סק"ג), עיין שם: **ב (ה) וְלֶאֱכֹל.** וזה לשון הב"ח (ס"ו): אדם יחיד היושב לשתות, סברא דלא

בְּאוּר הֲלָכָה

* **וְאַל יַעֲשֶׂה שׁוּם תַּשְׁמִישׁ בָּזוּי.** ותשמיש המטה לא מקרי תשמיש בזוי, דהוא בכלל תשבו כעין תדורו. וגם בעצם לא מקרי תשמיש בזוי כמה שהוא מקנים מצות עשה של פריה ורביה ועונה (אחרונים):

ב * **אֲפִלּוּ שְׁנַת עֲרַאי. ואפלו מניח ראשו בין ברכיו דוראי לא אתי להשתקע בשנה, גם כן אסור** לתרוצא דרבא (כו.) דהוא בתרא (פרי מגדים (משז"ז סק"ה), ופשוט):

* **אֲבָל מָתָר לֶאֱכֹל אֲכִילַת עֲרַאי. ואפלו תלמיד חכם, אם רוצה שלא להחמיר על עצמו בכך, רשאי, ולא הני כמי שאינו מדקדק במצות** (ר"ן (יא. ד"ה מעשה) והובא באחרונים):

* **כְּבֵיצָה מִפַּת. אֲבָל יותר מעט חשיב קבע [אפלו אכלן דרך עראי.** שערי תשובה (סק"ה)]. וכן סתם לעיל בסוף סימן רל"ב (ס"ג). והוא כדעת רש"י (כו. ד"ה ואביי) ותוספות (כו. ד"ה תרתי) והראש"ש (פרק ב סי' יג) והרן"ן (שם ד"ה אוכלין) דכדתנים בר בי רב ועייל לכלה הוא רק כשעור ביצה, דאין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצה, ולא כדעת הרמב"ם (פ"ו ה"ו) והרי"ץ גיאות דאפלו יותר מעט מכביצה גם כן הוא בכלל אכילת עראי:

* **וְיַיִן.** עיין במשנה ברורה (ס"ק יג) דאפלו קבע עליהו, כן מוכח בבית יוסף (ד"ה ומ"ש רבינו ושתיית) ודרכי משה. ויש שחולקין על זה, ואביא בקצור דעת כל אחד ועמו. והנה הגר"א מביא מקור לדעת השלחן ערוך מברכות דף ל"ו עמוד ב', דאמרינן שם בהדיא לענין ברכת המזון דלא קבעי אינשי

הָעשׂוּי מֵחֲמִשָּׁה הַמִּינִים. וְהִנֵּה מַה שֶּׁהִגִּיהַ רַמ"א וַאֲפִלּוּ קָבַע עֲלֵיהֶם, קַאי גַּם עַל יַיִן (כט) כְּמוֹ שְׁמוּכָח בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ד), וְעַתָּה דְּיַיִן אֵין נָחְשָׁב (ל) רַק כַּאֲכִילַת פֵּירֵי, וְכָל שֶׁכֵּן לֹא חָשִׁיב קְבִיעוּת דִּידְהוּ. וְדַע דְּכַמָּה (לא) אַחֲרוֹנִים מְפָקְפְּקִין בְּדִין זֶה, וְדַעְתָּם דְּאִם שׁוֹתֶה יַיִן בִּקְבִיעוּת חַיָּב בְּסֻכָּה, וּבִפְרָט בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁקָּבְעוּ לִשְׁתּוֹת יַיִן, בְּוַדַּאי הֲוֵי קָבַע גָּמוּר. וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן בְּרָכָה הִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, דְּאֵין לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה כִּי אִם עַל פַּת הָעשׂוּי מֵחֲמִשָּׁה מִינֵי דָגָן, אוֹ תַּבְשִׁיל הָעשׂוּי מֵחֲמִשָּׁה מִינִים אִם קוֹבֵעַ סְעוּדָתוֹ עָלָיו, וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף הַסָּעִיף. וּלְעִנְיַן פַּת הַבָּאָה בְּכִיסָנִין יֵרָאֶה שָׁם. (לב) וּמִיהוּ רָאוּי וְנָכוֹן לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת בְּקֶבַע (לג) אֲפִלּוּ שְׁאָר מַשְׁקִין כְּמוֹ מֵי דְּבַשׁ וְשֵׁכָר אֶלָּא תּוֹךְ הַסְּעוּדָה, (לד) אוֹ עַל כָּל פָּנִים יֹאכַל מִתְּחִלָּה פַּת יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה, [אוֹ שְׁאָר תַּבְשִׁיל הָעשׂוּי מֵחֲמִשָּׁה מִינִים אִם קוֹבֵעַ סְעוּדָתוֹ עַל זֶה],

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בַּעֲשָׁשִׁית שָׁקוֹרִין (לָנְטֶערְנ"ע) אוֹ בִּמְנוֹרָה (שֶׁקּוֹרִין לָאנְפֶּי"ן), אִם לֹא שֶׁהִיא נְמוּכָה מְאֹד וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁיִּתְקָרֵב הָאוּר לְהַסְּכָךְ: (ט) **שׁוּם תַּשְׁמִישׁ בָּזוּי.** כְּגוֹן שְׁטִיפַת (כא) קְעָרוֹת. (כב) וּכְכוֹסוֹת לֵיכָא קְפִידָא. וְאָסוּר לְהִשְׁתִּין בַּסֻּכָּה אֲפִלּוּ בִּכְלִי, אַף עַל פִּי שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן בְּבֵיתוֹ [חַיֵּי אָדָם (כלל קמז ס"ב)]: **ב (י) כָּל שִׁבְעָה.** עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרס"ח (ס"א): (יא) **עֲרַאי.** דִּפְעָמִים דְּסָגֵי לֵיהּ לְאֵינִישׁ בְּהָכִי וְהָוֵי לֵיהּ קָבַע. וְעַיֵּן סִימָן מ"ד (סק"ד) שֶׁהוּא שִׁעוּר הִלּוּךְ מֵאָה אַמָּה, הָא בְּצִיר מֵהָכִי אַף עֲרַאי לֹא הָוֵי, (כג) וְאָפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן סֻכָּה כְּהַאי גַּוְנָא [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ה)]. וּמִי שֶׁנָּאֱנַס וְיָשַׁן חוּץ לַסֻּכָּה, מֵיד כְּשֶׁיִּקְיץ (כד) צָרִיךְ לֵילֵךְ לַסֻּכָּה, דְּהָא אֲפִלּוּ בְּיָרְדוּ גְּשָׁמִים וּפָסְקוּ צָרִיךְ לֵילֵךְ לַסֻּכָּה אִם עֲדַיִן לֹא שָׁכַב, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם חֲשׁוּבִים כְּפֵירָא לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְלֹא הֶחֱמִיר בַּסּוֹף רַק בְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּבַם לְתוֹךְ בֵּיתוֹ בְּסֻכָּה, דְּאָף בְּבֵיתוֹ מָצוּי שֶׁאוֹכֵל עֲרַאי חוּץ לְבֵיתוֹ. וְהוּא הַדִּין שֶׁמֻּתָּר (כה) לְטָעֵם אֶת הַתַּבְשִׁיל (כו) כְּמָה פְּעָמִים וַאֲפִלּוּ לִבְלֹעַ חוּץ לַסֻּכָּה: (יג) **מַיִם וְיַיִן וְלֶאֱכֹל פֵּרוֹת וַאֲפִלּוּ קָבַע עֲלֵיהֶם.** הַטַּעַם, (כז) דַּאֲכִילַת פֵּרוֹת אֲפִלּוּ הַרְבֵּה בִּקְבִיעוּת, חֲשִׁיב רַק כַּאֲכִילַת עֲרַאי דְּפַת. וְהוּא הַדִּין אֲכִילַת בָּשָׂר וְדָגִים וּגְבִינָה וּשְׁאָר מִינֵי מְאֻכָל, חֲשׁוּבִים כְּפֵירָא לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְלֹא הֶחֱמִיר בַּסּוֹף רַק בְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּבַם לְתוֹךְ בֵּיתוֹ בְּסֻכָּה, דְּאָף בְּבֵיתוֹ מָצוּי שֶׁאוֹכֵל עֲרַאי חוּץ לְבֵיתוֹ. וְהוּא הַדִּין שֶׁמֻּתָּר (כח) לְטָעֵם אֶת הַתַּבְשִׁיל כְּמָה פְּעָמִים וַאֲפִלּוּ לִבְלֹעַ חוּץ לַסֻּכָּה: (יד) **כְּבֵיצָה מִפַּת.** וְכַמָּה שִׁעוּר כְּבֵיצָה, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרס"ח (ס"ב): (טו) **וְלֹא יֹאכַל.** וְאִם אָכַל אֵין לוֹ לְבָרֵךְ בְּרָכַת הַמָּזוֹן עַד שֶׁיֹּאכַל כְּשִׁעוּר כְּבֵיצָה פַּת אַחֶרֶת, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרפ"ז (ס"ק ב) בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּאִם אָכַל כְּשִׁעוּר כְּבֵיצָה פַּת אַחֶרֶת וְלֹא בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ כְּשֶׁיֹּאכַל כְּבֵיצָה פַּת אַחֶרֶת, וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כ) שֶׁכָּתַב דְּאִם אָכַל כְּבֵיצָה פַּת אַחֶרֶת וְלֹא בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, אֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אַחַר כָּךְ כְּשֶׁיֹּאכַל כְּבֵיצָה פַּת אַחֶרֶת, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב עוֹד בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלט

[*] [ח]וּמִי שֶׁיִּחְמִיר עַל עַצְמוֹ וְלֹא יִשְׁתֶּה חוּץ לַסֻּכָּה (יד) אֲפִלּוּ מַיִם, הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח. [ט]וְתַבְשִׁיל הֶעָשׂוּי מֵחֲמֶשֶׁת מִינִים, (טו) * אִם קוֹבֵעַ עָלָיו, חָשִׁיב קְבַע (טז) וְצָרִיךְ סֻכָּה. הַגָּה: וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לְהָקֵל עַכְשָׁיו בְּשָׁנָה, שֶׁאֵין יְשֵׁנִים בַּסֻּכָּה רַק הַמְדַקְדְּקִין בְּמִצְוֹת, יֵשׁ אוֹמְרִים (יז) מִשּׁוּם צְנָעָה, דְּיֵשׁ עַצַּר לִישֵׁן בַּמְּקוֹמוֹת הַקָּרִים (מרדכי פרק הישן (סי׳ תשמט)). וְלִי נִרְאֶה מִשּׁוּם דְּמִצְוַת סֻכָּה אִישׁ וּבֵיתוֹ, אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא דָּר כָּל הַשָּׁנָה, וּבְמָקוֹם שֶׁלֹּא יוּכַל לִישֵׁן עִם אִשְׁתּוֹ, שֶׁאֵין לוֹ סֻכָּה (ו) מְיֻחֶדֶת, (יח) פָּטוּר. וְטוֹב לְהַחְמִיר וְלִהְיוֹת שָׁם עִם אִשְׁתּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא

ח מִשְׁנָה סֻכָּה כ״ו (ע״ב). ט הָרא״ש שָׁם בְּשֵׁם הַתּוֹסָפְתָּא פֶּרֶק (ו׳) [ד׳] דְּבָרוֹת (ה״ד).

בְּאֵר הֵיטֵב

חָשִׁיב קְבַע, אֲבָל בְּנֵי חֲבוּרָה שֶׁקָּבְעוּ לִשְׁתּוֹת הֲרֵי קָבַע גָּמוּר, וּבְפֶרֶט בְּמָקוֹם שְׁנוֹהֲגִין לִשְׁתּוֹת יַחַד בְּקָבַע בִּלְי שׁוּם אֲכִילָה, דְּהֲוֵי לֵיהּ קָבַע גָּמוּר וּכְעֵי סֻכָּה וּלְבָרְכָ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, כֵּן נִרְאֶה לִי לְהַלָּכָה, אֲבָל לְמַעֲשֶׂה רְאוּי לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת בְּקָבַע אֶלָּא תּוֹךְ הַסְּעוּדָה, לְאַפּוֹקֵי נַפְשֵׁיהּ מִפְּלוּגְתָּא, וְכֵן בְּקָבַע דְּכָשֵׁר וּגְבִינָה וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְטֶ״ז (סק״ז) הָעֱלָה דְּאֵין לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה כְּלָל עַל הַשְּׁתִיָּה, אֲפִלּוּ בְּקָבְיעוּת, דַּאֲפִלּוּ אִם תִּמְצָא לוֹמַר דְּחִיֵּב בְּסֻכָּה, מִכָּל מָקוֹם אוֹתָהּ בְּרָכָה שֶׁמְּבָרֵךְ עַל הָאֲכִילָה פּוֹטֶרֶת אוֹתוֹ מִכָּל וָכָל, וַאֲפִלּוּ אִם קוֹבֵעַ עַצְמוֹ לִשְׁתּוֹת קֹדֶם הָאֲכִילָה, כְּגוֹן שְׁתִיַּת יַיִן שֶׁרְגִילִין בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ, אֲפִלּוּ הָכִי בְּרָכָה שֶׁיְּבָרֵךְ אַחַר כָּךְ בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה פּוֹטַרְתּוֹ, עַל כֵּן אֵין לְבָרֵךְ כְּלָל רַק עַל הָאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסוֹף הַסִּימָן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן ט״ז סְעִיף קָטָן י״ח: (ו) מְיֻחֶדֶת. וְאֵין לְכָסּוֹת הַשֻּׁלְחָן בְּבֵית הַחֹרֶף אֶלָּא בְּסֻכָּה בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אַף בְּשָׁמִינִי עֲצֶרֶת יְכָסֶּה גַּם כֵּן בְּבֵית הַחֹרֶף.

הַגָּהוֹת מִנְהָגִים (סי׳ קצח). וְכָתַב אֵלִיָּה זוּטָא (סק״ו), וּמַשְׁמַע דְּאַף בְּסֻכָּה אֵין חִיּוּב לְכָסּוֹת בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וְהוּא הַדִּין בְּחֹל הַמּוֹעֵד שֶׁל פֶּסַח:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[בשו״ע] **וּמִי שֶׁיִּחְמִיר כו׳.** וְעַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״ו) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם צְדָה לַדָּרֶךְ (מאמר ד כלל ו פ״ה) שֶׁהִיא חֲמִרָא יְתִירָה, וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (מנהגים). וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרמ״ב. וְכָתַב רַבֵּנוּ יְרוּחִם (נתיב ח ח״ב) דְּפָחוֹת מִכְּבֵיצָה אֵין מִי שֶׁיִּחְמִיר, וּבְאַלִיָּה רַבָּה (סק״ב אא) הַקְשָׁה עַל זֶה, וְהִבְדִּיל יוֹסֵף (סק״ד) כָּתַב לְיַשֵּׁב קְצָת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) שֶׁהֵבִיא (ש״י) [שַׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ שדמ)] וְתַנְיָא (רבתי סי׳ פד) בְּשֵׁם הָרַבְּנוּ אֲבִיגְדּוֹר הָאֲכִילַת עֲרַאי דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב חֲשִׁיב קָבַע, וְהוּא הַקְשָׁה עַל זֶה, דְּאִם כֵּן מַאי פְּרֵיךְ (כו׳) מַעֲשֶׂה לְסַתֵּר, דִּילְמָא בְּיוֹם טוֹב הָרֵי וְכוּ׳, וְעַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף (סק״ה) בָּזֶה. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קס״ח (סק״ט) מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּשֵׁם גִּנַּת וְרָדִים (כלל ג סי׳ יא) לְעִנְיַן בְּרָכָה דְּאֵין חִלּוּק בֵּין שַׁבָּת לְחֹל, וְאִם כֵּן נִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין כְּאן, וְכֵן מְשַׁמַּע בִּבְרֵכִי יוֹסֵף שָׁם. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי הַפּוֹסְקִים לְעִנְיַן אֲכִילַת לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לְקַמָּן סְעִיף ג׳, דְּמִשְׁמַע דְּוַקָא מְשׁוּם דְּאֲכִילַת לַיְלָה רִאשׁוֹנָה חוֹבָה חִיֵּב אֲפִלּוּ בְּכַזַּיִת, הָא בְּלָאו הָכִי לֹא חִיֵּב, וַאֲפִלּוּ לֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, עַיֵּן בְּט״ז לְקַמָּן סְעִיף קָטָן י״א. וְכֵן דַּעַת הַמַּגֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וִיבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה וְיוֹצֵא לְכָל הַדֵּעוֹת: (יד) **אֲפִלּוּ מַיִם.** וְכָל שֶׁכֵּן פַּת דֶּרֶךְ עֲרַאי: (טו) **אִם קוֹבֵעַ עָלָיו וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאוֹכְלִם (לה) בַּבְּהוּרָה, אוֹ שֶׁאוֹכֵל שִׁעוּר חֲשׁוּב שֶׁקּוֹבֵעַ סְעוּדָתוֹ בָּזֶה, וְלֹא דַי שֶׁיֹּאכַל מְעַט יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה כְּמוֹ בְּפַת. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) שֶׁהֶקְשָׁה עַל זֶה, (לו) וְדַעְתּוֹ דִּדְינוֹ מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּפַת, דְּיוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה מְעַט (לו) חַיָּב בְּסֻכָּה. אָכֵן לְעִנְיַן לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, דַּעַת הָאַחֲרוֹנִים דְּאֵין לְבָרֵךְ רַק כְּשֶׁיִּקְבַּע עָלָיו סְעוּדָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ. וְדַע עוֹד דְּהִסְכִּימוּ כֻּלָּם אַחֲרוֹנִים דְּנָכוֹן לְהַחְמִיר מִלֶּאֱכֹל (לח) בָּשָׂר וְדָגִים וּגְבִינָה חוּץ לַסֻּכָּה. וְדַוְקָא (לט) בִּקְבִיעוּת, אֲבָל שֶׁלֹּא בִּקְבִיעוּת אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל: (טז) **וְצָרִיךְ סֻכָּה.** פְּרוּשׁ מִדִּינָא, וְעַל כֵּן צָרִיךְ (מ) לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה. וְכָתַב הַמְּאַמַּר מָרְדְּכַי (סק״ג), שֶׁמִּי שֶׁאָכַל פַּת הַבָּאָה בְּכִיסָנִין בַּשַּׁחֲרִית בְּתוֹךְ הַקָּאפֶּי״א וְכֵיוֹצֵא, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ נוֹהֲגִים בְּכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל שִׁעוּר שֶׁדָּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִקְבֹּעַ עָלָיו, מִכָּל מָקוֹם בָּעֵי סֻכָּה, שֶׁהֲרֵי הוּא קוֹבֵעַ סְעוּדָתוֹ עָלָיו וְכוּ׳, וְכֵן נָהֲגוּ לְבָרֵךְ עָלֶיהָ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, עַיֵּן שָׁם. וְנָקֵט מִלְּתָא דְּשִׁכְיָחָא, דְּהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ בְּלֹא שְׁתִיַּת קָאפֶּי״א, כֵּיוָן דְּקָבַע סְעוּדָה עַל הַפַּת כִּיסָנִין. וְאִם לֹא קָבַע סְעוּדָתָהּ עָלָיו, רַק שֶׁאָכַל יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה, יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ה) שֶׁכָּתַב, דִּלְעִנְיַן שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּבַקֵּר כְּשֶׁמְּקַדֵּשׁ וְאוֹכֵל פַּת כִּיסָנִין בְּמָקוֹם סְעוּדָה, [אַף שֶׁאַחַר כָּךְ הוֹלֵךְ לְחוּץ לְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ וְכַדּוֹמֶה וְנִמְשָׁךְ כַּמָּה שָׁעוֹת עַד זְמַן סְעוּדָה], לְכוֹלֵי עָלְמָא יָכוֹל לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, דְּכֵיוָן שֶׁאוֹכֵל אוֹתָהּ בְּתוֹרַת סְעוּדָה הַצְּרִיכָה לְקִדּוּשׁ, שַׁפִּיר דָּמֵי שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת סֻכָּה, דְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מַשְׁוֵי לֵיהּ קָבַע. וּבְחֹל אֵין כְּדַאי לְבָרֵךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, אָכֵן מִנְהַג הָעוֹלָם לְבָרֵךְ אַף בְּחֹל. וּכְדִי לְהַנָּצֵל מֵחֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה, יִרְאֶה שֶׁלֹּא לֶאֱצֹת מִיָּד אַחַר אֲכִילָתוֹ, רַק לְשֶׁבֶת שָׁם זְמַן מָה, וְיִכָּוֵן בִּשְׁעַת בִּרְכָתוֹ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַל הָאֲכִילָה וְעַל הַיְשִׁיבָה שֶׁאַחַר זֶה: (יז) **מִשּׁוּם צְנָעָה.** וְאִם כֵּן מִי שֶׁאֵין לוֹ קָרִים וּכְסָתוֹת כָּרְאוּי, וְיֵשׁ צְנָעָה, אֵין לוֹ לְהַחְמִיר לְיַשֵּׁן שָׁם, דְּנִקְרָא הֲדְיוֹט כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ז׳ בַּהֲגָ״ה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז)]. וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תר״מ סָעִיף ד׳ בַּהֲגָ״ה, וּכְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (יח) **פָּטוּר.** וּבְבֵאוּר הַגְּרָ״א חוֹלֵק עַל זֶה, דִּלְא מִפְּטַר מִשּׁוּם זֶה לֹא מִפְּטַר, וְלִמֵּד זְכוּת אַחַר עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם דְּהָוֵי לֵיהּ מִצְטַעֵר כְּשֶׁאֵין יָכוֹל לִישֵׁן שָׁם עִם אִשְׁתּוֹ. וְהִנֵּה לְפִי טַעַם זֶה, אִם אֵין מִצְטַעֵר, כְּגוֹן שֶׁאֵין אֶצְלוֹ זְמַן עוֹנָה עַכְשָׁו, אֵין לוֹ לִפְטֹר עַצְמוֹ מִן הַשֵּׁנָה. וּמִשְׁמַע מִכָּמָה אַחֲרוֹנִים, דְּמַאן דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִישֵׁן עִם אִשְׁתּוֹ בַּסֻּכָּה, דְּאֵין לוֹ סֻכָּה מְיֻחֶדֶת, לֹא יְבַטֵּל זְמַן עוֹנָה וְלֵיל טְבִילָה,

בְּאוּר הֲלָכָה

סְעוּדָתָהּ עַל הַיַּיִן, וַאֲפִלּוּ אִי קָבַע בָּטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן סֻכָּה. וְהָרְאָיָה דִּמְבִיאִין הַחוֹלְקִין מֵהָא דְּאָמַר שָׁם בְּדַף מ״ב עַמּוּד ב׳ לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּשֶׁתּוֹת וְיוֹם טוֹב שֶׁדֶּרֶךְ לִקְבֹּעַ סְעוּדָה עַל הַיַּיִן, אֵין רְאָיָה כְּלָל, דְּהָתָם הַכַּוָּנָה בְּסוֹף הַסְּעוּדָה, וּלְכָךְ פָּטַר אֶת שֶׁלְּאַחֲרָיו הַמָּזוֹן וּכְפֹרוּשׁ רַשִׁ״י שָׁם (ד״ה אלא בשבתות), אֲבָל לֹא יַיִן בִּלְבַד בִּלְא אֲכִילָה, דְּאֵין שְׁתִיָּה בִּלְי אֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהַגָּהַת אֲשֵׁרִי (שם). וְכֵן מַה שֶּׁמְּבִיאִין מֵהָא דְּאָמַר שָׁם בְּדַף מ״ג (ע״א) דְּבַפַּת וְיַיִן מְהַנֵּי הַסְבָּתָן לְקִבְעָן יַחַד שֶׁיְּהֵא אֶחָד מוֹצִיא אֶת חֲבֵרוֹ, גַּם כֵּן אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ, דְּיֵשׁ לוֹמַר דִּבְפַת וְיַיִן דַּחֲשִׁיבֵי מְהַנֵּי הַסְבָּתָן לְחַבְּרָן יַחַד, וְעַל יְדֵי זֶה אֶחָד מִבָּרֵךְ לַכֻּלָּם, אֲבָל לֹא שֶׁנֹּאמַר דְּנָחְשָׁב קְבִיעוּת גְּמוּרָה לְחַיְּבוֹ בְּסֻכָּה, דְּאִי הָכִי נֵימָא דִּבְנֵי חֲבוּרָה שֶׁנִּקְבְּעוּ יַחַד לִשְׁתּוֹת יַיִן יְהֵיוּ רַשָּׁאִין לְבָרֵךְ עַל יְדֵי זֶה בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְעַתָּה נִבְאַר דַּעַת הַחוֹלְקִין וְהַבִּיאוּ רְאָיָתָם מֵהָא דְּלִעֵיל. וְהִנֵּה אַף שֶׁיֵּשׁ לִדְחוֹת רְאָיָתָם וְנַסְ״ל, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי סַעַד גָּדוֹל לְשִׁיטָתָן, מֵהָא דְּאִיתָא בַּגְּמָרָא דַּף כ״ח עַמּוּד ב׳ תָּנוּ רַבָּנָן תֵּשְׁבוּ כְּעֵין תְּדוּרוּ וְכוּ׳ אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בַּסֻּכָּה, וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ״י בְּרֵישׁ פֶּרֶק הַיָּשָׁן (כ: ד״ה הישן) דְּעִקַּר יְשִׁיבַת הַסֻּכָּה אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְשֵׁנָה, וּבְסוּגְיָן (כו:) מְשַׁמַּע דְּמַה דְּאָמַר שָׁם רַבָּן גַּמְלִיאֵל לְעִנְיַן דִּלֵי שֶׁל מַיִם הָעֲלוּם לַסֻּכָּה דְּהוּא חֲמִרָא בְּעַלְמָא, וְעַל כָּרְחָךְ שָׁם מִירֵי לְעִנְיַן יַיִן דַּחֲשִׁיבִי. וְכֵן מוּכָח מִדַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ז) שֶׁלֹּא הֶעְתִּיק אֶלָּא דְּמַתְּר לִשְׁתּוֹת מַיִם חוּץ לַסֻּכָּה וְלֹא הִזְכִּיר יַיִן כְּלָל, וְעַל כָּרְחָךְ דִּלְעִנְיַן יַיִן חַיָּב בְּסֻכָּה. אֶלָּא דְּצָרִיךְ לוֹמַר דִּכְמוֹ לְעִנְיַן פַּת לֹא חִיְּבוּ אֶלָּא בַּאֲכִילַת קָבַע וְלֹא בְּאַרְעָי, כֵּן בְּיֵין כִּי הַאי גַּוְנָא, וְזֶהוּ דְּאִיתָא בְּמִשְׁנָה (כה.) אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עַרַאי חוּץ לַסֻּכָּה, מִכְּלַל דִּשְׁתִּיַּת קָבַע אָסוּר, וְהֵיינוּ בְּיֵין, דְּמַיִם לֹא חֲשִׁיבוּ כְּלָל. [וְלֹא סְבִירָא לֵהּ לְשִׁיטָה זוֹ כְּמָה דְּדָחֵק הָרַ״ן (י״א. ד״ה אוכלין) דַּעֲרַאי לֹא קַאֵי רַק אַאֲכִילָה, דְּהוּא דָּחֵק גָּדוֹל]. וּמְצָאתִי בְּעִזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ לְתַנָּא גָּדוֹל כְּדִבְרֵי, וְהוּא הָרִיטְבָ״א בְּחִדּוּשָׁיו (כה. ד״ה והא), דְּכָתַב בְּהָדְיָא דִּשְׁתִּיַּת יַיִן רְבִיעִית חָשִׁיב קָבַע, עַיֵּן שָׁם. וּמֵהָא דִּבְרָכוֹת דַּף ל״ו גַּם כֵּן אֵין רְאָיָה כְּלָל, דִּלְעִנְיַן סָכָה דְּבָעֵינַן תֵּשְׁבוּ כְּעֵין תְּדוּרוּ שְׁאנֵי, בֵּין לְקַלָּא בֵּין לְחֻמְרָא, הַיְינוּ דַּאֲכִילַת עֲרַאי דְּהוּא כְּבֵיצָה, אֲפִלּוּ לִשְׁטַת הַסּוֹבְרִים בְּעַלְמָא דִּכְבֵיצָה חִיֵּב מִן הַתּוֹרָה בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן, הָכָא פָּטוּר מִסֻּכָּה, דְּגַם בְּבֵיתוֹ מְצוּי שֶׁאוֹכֵל אֲכִילַת עֲרַאי חוּץ לְבֵיתוֹ, וְשָׁעֲרוּ חֲכָמִים דְּהוּא כְּבֵיצָה, וְכֵן לְעִנְיַן שְׁתִיָּה, אַף דִּבְעַלְמָא לֹא חֲשִׁיבָא קְבִיעוּת לְחַיְּבוֹ בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן אֲפִלּוּ שָׁתָה כַּמָּה קַבִּין יַיִן, הָכָא דִּבְעֵינַן כְּעֵין תְּדוּרוּ וְאֵין דֶּרֶךְ לִשְׁתּוֹת יַיִן בִּקְבִיעוּת חוּץ לְבֵיתוֹ, עַל כֵּן חִיֵּב בְּסֻכָּה, כֵּן נִרְאֶה לִי נָכוֹן בְּעִזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ:

* **אִם קוֹבֵעַ עָלָיו חָשִׁיב קָבַע.** עַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) **שְׁמַסִּיק דִּבְדִידָהּ תַּלְיָא מִלְּתָא, דְּכָל שֶׁהוּא קָבַע עָלָיו, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָיָה שִׁעוּר שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִקְבֹּעַ עָלָיו, חָשִׁיב קָבַע,** אַף דִּלְעִנְיַן פַּת הַבָּאָה בְּכִיסָנִין מִבְּאֵר לְעֵיל בְּסִימָן קס״ח (סי״ט) דִּבְעֵינַן דַּוְקָא שִׁעוּר שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִקְבֹּעַ עָלָיו, הָכָא דִּבְעֵינַן תֵּשְׁבוּ כְּעֵין תְּדוּרוּ, כָּל שֶׁקּוֹבֵעַ עָלָיו הַוְיָא קְבִיעוּת לְהַצְרִיכוֹ סֻכָּה,

(לה) בִּגְדֵי יֶשַׁע, וְכֵן מַשְׁמַע בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג). **וּבִשְׁעַרֵי תְּשׁוּבָה** (סק״ה) **מַשְׁמַע, כָּל שֶׁקּוֹבֵעַ עַצְמוֹ לָזֶה מִקְּרֵי קָבַע:** (לו) כֵּן מוּכָח לְהַמְּעַיֵּן בְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְכֵן הֶעְתִּיק הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) אֶת דְּבָרָיו, וְכֵן הִסְכִּים הַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר שֶׁכֵּן הוּא כְּוָנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְכֵן מוּכָח בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הָרַשַׁ״ד (סי״א) וּלְבוּשֵׁי שָׁרָד, וּדְלֹא כְּפִרְי מְגַדִּים, עַיֵּן שָׁם: (לז) וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם) בְּשֵׁם הַגִּנַּת וְרָדִים, עַיֵּן שָׁם: (לח) וְהִנֵּה הַחַיֵּי אָדָם (כלל קמז ס״ג) הֶעְתִּיק חֲמִרָא זוּ גַּם לְעִנְיַן פֵּרוֹת בְּקְבִיעוּת. וְאָנכִי לֹא הֶעְתַּקְתִּי, מִפְּנֵי שֶׁבְּדָרְכּוֹ הַחַיִּים (דיני ישיבת הסוכה ס״ג) וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם) בְּשֵׁם הַגִּנַּת וְרָדִים מְקִלִּין בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם: (לט) **וַאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה לֹא יְבָרֵךְ:** (מ) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ה):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

דָּר כָּל הַשָּׁנָה, אִם אָפְשָׁר לְהִיוֹת לוֹ סֻכָּה מְיֻחֶדֶת: **ג** [יט] **אֲכִילָה בַּסֻּכָּה** (יט) * **בְּלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן,** (ז) **חוֹבָה. אֲפִלּוּ אָכַל** (כ) [כ] **כַּזַּיִת** (מ) [ח] (כא) **פַּת** (כב) **יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. מִכָּאן וְאֵילָךְ רְשׁוּת, רָצָה לֶאֱכֹל סְעוּדָה סוֹעֵד בְּסֻכָּה, רָצָה, אֵינוֹ אוֹכֵל** (כג) **כָּל שִׁבְעָה אֶלָּא** (ט) **פֵּרוֹת וּקְלִיּוֹת חוּץ לַסֻּכָּה אוֹכֵל** (כד) [ל]**בְּדִין אֲכִילַת מַצָּה בְּפֶסַח.** הַגָּהּ: * **וְלֹא יֹאכַל בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁיִּהֶא** (כה) **וַדַּאי לֵילָה** (בית יוסף (ד"ה כתוב בתמוה מיהו)) **בשם ארחות חיים** (סי' נו). **וְיֹאכַל** (כו) **קֹדֶם חֲצוֹת לַיְלָה** (מהר"י וויל (סי' קנ) ומהרי"ל (מנהגים)). **וְלֹא יֹאכַל בַּיּוֹם** (כז) **מֵחֲצוֹת וְאֵילָךְ, כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל בַּסֻּכָּה לְתַאֲבוֹן** (מהרי"ל (שם)), **דּוּמְיָא** (י) **דַּאֲכִילַת מַצָּה: ד** [מ]**כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים קוֹרֵא** (יא) **(וְלוֹמַד) בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה.**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אַבְרָהָם לְקַמָּן סָעִיף קָטָן י', דְּבָיוֹם טוֹב וְשִׁבַּת צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, אַף לֹא בְּעֵי סֻכָּה, וְהֵבִיאוֹ בְּבֵאר הֵיטֵב לְקַמָּן (סק"ט): **ג** [ח] **פַּת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ח) שֶׁהֵבִיא דְּבָרָיו לְעֵיל (סק"ה) דְּפַת גְּמוּר בְּעֵינָן לְעִנְיַן בְּרָכָה, וְלָכֵן כְּתַב דְּבַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לֹא יָצָא עִם פַּת כְּפָנִין, עַיֵּן שָׁם. וְלִכְאוֹרָה הָיָה אָפְשָׁר לוֹמַר, כֵּיוָן דְּכַזַּיִת אֲכִילַת עֲרַאי וַאֲפִלּוּ הָכִי חִיּוּב לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה מְשׁוּם לְיֹחֶ קְבָע, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן פַּת כְּפָנִין דְּמִהָנֵי בֵּיהּ קְבִיעוּת לְעִנְיַן בְּרָכָה, וְהוּא הַדִּין לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה מְשׁוּם לְיֹחֶ קְבָע. וְאָפְשָׁר לוֹמַר דְּדַוְקָא לְעִנְיַן פַּת גְּמוּר אֶלָּא דְּבָצַר לֵיהּ שֶׁיִּעוּרָא שֶׁאֵין בּוֹ בְּבֵיצָה, מֵהָנֵי חִיּוּב לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לְמִישְׁרֵי לֵיהּ בִּקְבָע, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא כְּשֶׁהִגְרִיעוּת מִצַּד הַלֶּחֶם, שֶׁאִינוֹ אֲכִילַת קְבָע אֲפִלּוּ כְּבֵיצָה וְיוֹתֵר, מִפְּלָא דְּלֹא מֵהָנֵי חִיּוּב סֻכָּה דְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה לְמִישְׁרֵי קְבָע לְלֶחֶם זֶה, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לֶאֱכֹל לֶחֶם כָּזֶה לִקְבָע. וּמִכָּל מָקוֹם הֵיכָא שֶׁבָּאֶמֶת קְבָע עַל לֶחֶם זֶה דְּבִכְהָאי גַּוְונָא מְהָנֵי לְבָרְכָה, אַף לְפִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה נִרְאֶה דְּבִכְהָאי גַּוְונָא שַׁפִּיר יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה גַּם כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּכָתֵר כְּהֻנָּה (שו"ת סי' כד) שֶׁדִּעְתּוֹ לְהַחְמִיר כְּדַעַת לוֹמַד בַּסֻּכָּה. וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם צָרִיךְ סְפָרִים הָרְבֵּה וְטֹרַח לוֹ לְהַעֲלוֹתָם לַסֻּכָּה. וְיֵשׁ לְהַחְמִיר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וּבִלְבוּשׁ סִימָן תר"מ סָעִיף ד' מַשְׁמַע דְּאֵין צָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם

בֵּאוּר הַלָּכָה

וּבְדִידֵהּ תְּלִיָּא מִלְּתָא, עַיֵּן שָׁם:

ג * **בְּלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן חוֹבָה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יט), וְהוּא מֵהָרַ"ן (יב: ד"ה מתניי'). וּכְדֵי לְיַשֵּׁב מַה שֶּׁתָּמְהוּ כָּל הַפּוֹסְקִים, דַּהֲלֹא גַּם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב חוֹבָה לֶאֱכֹל פַּת, וּמְפִּלָּא מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, וּמַאי רַבּוּתָא דְּלֵיל זֶה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא אֶבִין קֻשְׁיָא זוֹ, **דְּנִפְקָא מִינָה לְהָא דְּאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן רפ"ח** (ס"א), **דְּאָדָם הֶרְגֵּיל לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל יוֹם, וַאֲכִילָה בְּשַׁבָּת הוּא צַעַר לוֹ, פְּטוּר מִלֶּאֱכֹל,** דִּלְעִנְיַן נִתַּן הַשַּׁבָּת וְלֹא לְצַעַר, **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת** דַּאֲכִילָה גּוּפָא הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה, וְלֹא מִשּׁוּם עִנּוּג נִתַּן:

* **וְלֹא יֹאכַל וְכוּ'.** וְהִנֵּה קִדּוּשׁ הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם קֹדֶשׁ עַל הַיַּיִן, (וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיִשְׁתֶּה כָּל הַכּוֹס בְּמָקוֹם סְעוּדָה, וְהוּא רַק לְדַעַת הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ דְּיָכוֹל לִשְׁתּוֹת אֲפִלּוּ רְבִיעִית יַיִן חוּץ לַסֻּכָּה וְלֹא צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֹּשֵׁב בַּסֻּכָּה), וְהַמּוֹצִיא וּבֵרַכַת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה יֹאמַר בַּלַּיְלָה, אֲכָל כֵּיוָן דְּאוֹמַר סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן, מִמֵּילָא **צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת גַּם הַקִּדּוּשׁ בַּלַּיְלָה** [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא)]. וּלְפִי זֶה **בְּלֵיל שֵׁנִי לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּיוֹכַל לוֹמַר זְמַן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת קִדּוּשׁ מִבְּעוֹד יוֹם קֹדֶשׁ וְיֹאמַר גַּם כֵּן זְמַן, וּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא וְלֵישֵׁב בַּסֻּכָּה יֹאמַר בַּלַּיְלָה [וְאָפְרֵי מִגְדִּים** (א"א ס"ק יא)]. **אֲכָן מִלְּשׁוֹן הָרַמְ"א דִּכְתַב בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה, מִשְׁמַע דִּבְלֵילָה שֵׁנִיָּה מֵאֵי לֶאֱכֹל בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת,** מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן, דַּאֲנַן בְּקִבְיָא דְּיַרְחָא, וְדוּמְיָא דְּסִפֵּירָה בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת מִקְלִין כַּמָּה פוֹסְקִים מִשַּׁעַם זֶה. **וְנִרְאֶה דְּסִבֵּר הַפְּרִי מִגְדִּים דְּמֵה שֶׁכָּתַב בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה הַיְינוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הַדִּין לִדִידָן בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּלֵילָה שֵׁנִיָּה** (וּכְעֵין זֶה בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ז' עַיֵּן שָׁם), וּמִסְּפִירָה יֵשׁ לְחַלֵּק, דְּהָתָם עִקַּר סְפִירָה בִּזְמַנּוֹ הוּא מִדְּרַבָּנָן,

הָאַחֲרוֹנִים דְּבָעֵינַן שֶׁלֹּא יִשְׂהֶא בַּאֲכִילָתוֹ הַכַּזַּיִת יוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס: **(כג) כָּל שִׁבְעָה וְכוּ'.** הֵינוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, אַף לֹא בָּעֵי סֻכָּה. וְאַף דִּבְסִימָן רצ"א כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּלִסְעוּדַת שַׁבָּת צָרִיךְ גַּם כֵּן כְּבֵיצָה וְיוֹתֵר כְּדֵי לְמֵיכַל אֲלָא כַּזַּיִת אִסּוּר לְאָכְלוֹ חוּצָה לָהּ, (מה) הִלְכָךְ יוֹצֵא בָּהּ נַמִי יְדֵי סֻכָּה. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַל זֶה. (מו) וְהֵינוּ כְּשֶׁאֵין לוֹ יוֹתֵר, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ, בְּוַדַּאי א]מִן הַנָּכוֹן שֶׁיֹּאכַל יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה, לָצֵאת גַּם דַּעַת (מז) הַסּוֹבְרִים דְּלָצֵאת יְדֵי מִצְוַת עֲשֵׂה בָּעֵינַן שֶׁיֹּאכַל שִׁעוּר הַמְחַיֵּב לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה כָּל שִׁבְעָה, דְּהֵינוּ יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה. כָּתְבוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (מם) לֹא הֶעָתַקְתִּי פֹּה מַה שֶּׁכָּתַב הַשַּׁ"ז (סק"י) דְּכָזֶה שֶׁהוּא חוֹבָה אֲפִלּוּ יָרְדוּ גְּשָׁמִים חִיב, דַּהֲלֹא אֲנוּ רוֹאִין שֶׁהַמְחַבֵּר לֹא רָצָה לְקַבֵּעַ מְסָמְרִים בְּעִנְיָן זֶה, דְּהוּא פְּלֻגְתָּא דְּרַבָּנְוָתָא, דְּכָמָה מְגַדּוֹלֵי רִאשׁוֹנִים סָבְרֵי דְּמִצְטָעֵר פְּטוּר גַּם בְּלֵילָה רִאשׁוֹנָה, וּלְכָךְ לֹא הִזְכִּיר כְּלָל עִנְיָן זֶה. וְכֵן מְצֻדָּד בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו) דְּדַעַת מָרָן לְפַטֵּר גַּם בְּלֵיל רִאשׁוֹן. וְדִבְרֵי הַמְחַבֵּר הוּא כְּפִשׁוּטוֹ לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּפָנִים: **(מא)** הָרַ"ן (יב: ד"ה מתניי'): **(מב)** הָרַא"שׁ (פרק ב סי' טז), וְהַגָּהָ"א בְּבֵאוּרוֹ. וַהֲגַם דִּירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה"ז) מִיבָּעֵי לֵיהּ בָּזֶה, אֲנַן נָקְטִינַן לְחֻמְרָא, דְּסִפֵּירָה דְּאוֹרַיְיתָא הִיא: **(מד) וְהֵינוּ קֹדֶם שֶׁקִּים מִצְוַת אֲכִילָה בַּסֻּכָּה, אֲבָל לְאַחַר שֶׁקִּים, דֵּינוּ כְּשְׁאָר יְמֵי סֻכָּה, שֶׁיְּכוֹל לֶאֱכֹל כְּבֵיצָה חוּץ לַסֻּכָּה** [אַחֲרוֹנִים]: **(מה)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(מו)** פְּשׁוּט: **(מז)** רַ"ן (שם): **(מח)** בִּכְתֵרֵי יַעֲקֹב (סק"כ כב): **(מט)** שָׁם (סק"כ כג): **(נ)** וְלֹא הָוֵי כְּמוֹ לְעִנְיַן מַצָּה דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ עַל אֲכִילַת מַצָּה לְאַחַר חֲצוֹת, דְּהָכָא לֹא גָּרִיעָא מִשְּׁאָר יוֹמֵי: **(נא)** דְּשָׁמְא עָבַר זְמַן חוֹבָתוֹ שֶׁל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (סי"ז) סתם שבאכילת כזית יוצא ידי חובתו. ולא הזכיר לאכול כביצה לכתחילה.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah